

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Petri Ribadeneiræ, Societatis Iesv Presbyteri, De
Tribulationibus huius seculi Libri Duo**

Ribadeneyra, Pedro de

Coloniae, 1604

XXIII. Adferuntur quædam sententiæ Senecæ, de sufferendis huius vitæ
calamitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50340)

men & securi sumus quod si oculos nostros in benignissimum, obedientissimum, & misericordissimum Christum & vsque in finem nos diligentem conicerimus, certi inquam sumus, Deum Patrem ob amorem Filij sui nunquam nos esse derelicturum, præsertim cum tanti salutem nostram fecerit, vt Filium suum benedictum pro nobis tradiderit in mortem, mortem autem crucis. Cum enim Parentes etiam carnales tantoperè diligant Filios, vt ipsos solum intuentes conceptam omninò remittant iram; quid non aspectus talis Filij efficiet in corde Patris, quem propter obedientiam cruci affixum videt?

CAPVT XXIII.

ADFERVNTVR QVÆDAM
*sententia Seneca, de sufferendis huius
 vite calamitatibus.*

HAEC ad calamitosorum coniugū, & personarum spiritualiter afflictarum, & in turbulento tentationum deserto errantium, & dulci atque amabili Dei præsentia destitutaū consolationē breuiter dicta sint: quæ etiam remedia & solatia omnib. tribulatis, infamatis, falso accu-

accusatis & alijs quibuscunque iniuriam
 affectis, non minus vtilia esse possunt.
 Postremò egregias quasdam sententias
 à præclarissimo Philosopho Seneca
 inceptorum, afflictorum, & tentatorum
 solatium, & tribulationis mitigationem
 prolatas, & literis commendatas, adieci-
 gam. Quamuis enim in sacris paginis
 sanctorumque Patrum voluminibus, abun-
 dans & superfluum satis lumen ad lucen-
 dum vitæ tenebras dissipandas, & omnia
 præsertim ad consolationem & com-
 morationem nostram, necessaria inueni-
 ganda reperiamus, quia, vt Apostolus
 ait: *Quæcunque scripta sunt, ad nostram
 doctrinam scripta sunt: vt per patientiam
 consolationem scripturarum, speremus:*
 nihilominus tamen me operæ
 pretium facturum putavi, si sequentes Senecæ
 sententias, non tam ob miram
 eorum elegantiam, quàm ad nostram con-
 solationem adiungerem. nam cum splendidi-
 oribus diuini luminis radijs illustrati,
 maioris gratiæ auxilium & certitudinem
 quoddam Philosopho illo salutis & certitudinis
 æternæ pignus habeamus, nihilominus colligimus,
 multò maiori patientia quælibet nobis aduersa toleranda
 in his alijsque similibus casibus Christi
 Domini ac Saluatoris nostri & reliquorum

Rom. 15.

ram S
 N
 cui ni
 licuit
 liffu
 tamen
 visus
 fortun
 fugit.
 Mis
 fuiti
 tam.
 quiden
 sui, exp
 sitent
 Sin
 animi,
 vbi fec
 bernat
 mare, &
 si aliqu
 probet.
 Præ
 uersa ro
 re, quaf
 enim v
 Dei fier
 re est, &
 Illis
 repenti

ram Sanctorum imitanda esse exempla.

Nihil mihi videtur infelicius eo, cui nihil vnquam euenit aduersi. Non licuit enim illi se experiri. Vt ex voto illi fluerint omnia, vt ante votum: malè tamen de illo dii iudicauerunt. Indignus visus est, à quo vinceretur aliquando fortuna, quæ ignauissimum quemque refugit.

Miserum te iudico, quòd nunquam fui tibi miser, transisti sine aduersario vitam. Nemo sciet, quid potueris: ne tu quidem ipse. Opus est enim ad notitiam sui, experimento, quid quisque posset nitentando non didicit.

Simul verò cogita, non esse magni animi, se rebus prosperis fortem gerere, ubi secundo cursu vitæ procedit. Nec gubernatoris quidem artem, tranquillum mare, & sequens ventus ostendit. Aduersi aliquid incurrat oportet, quod animū probet.

Præcipuum est: posse læto animo aduersa tolerare: quicquid acciderit, sic ferre, quasi tibi volueris accidere. Debuisses enim velle, si scisses omnia ex decreto Dei fieri, flere, queri, ingemere, desciscere est, &c.

Illis grauis ipsa fortuna est, quibus est repentina. Facile eam sustinere potest

*Lib. de pro.
cap. 3*

*Eodem lib.
cap. 4.*

*Lib. de con-
sol. ad Mar-
ciam ca. 6.*

*In prefat.
lib. 3. quest.
Natur.*

*Lib. de con-
ad Heluiã
qui, cap. 5.*

194 DE TRIBVLATIONE
qui semper expectat. Nam & hostium a-
uentus eos prosternit, quos inopina-
occupauit. At qui futuro se bello an-
bellum parauerunt, compositi & ap-
primum, qui tumultuosissimus est, ictu
facile excipiunt.

Epist. 78.

Leuis dolor est, si nihil illi opinio
iecerit: Contra si exhortari te coeperis,
dicere: Nihil est, aut certe exiguum et
duremus, iam desinet: leuem illum, dum
putas, facies. Ad opinionem dolemus
tam miser est quisque, quam credit. Qui
iuuat perituros dolores retractare, & mi-
ferum esse, quia fueris? Naturale est, ma-
sui sine gaudere. Circumcidenda est
duo sunt, & futuri timor, & veteris
commodi memoria. nam & hoc praesens
rijt, & incertum est vtrum illud futurum
sit. Quemadmodum perniciosior est
hostis fugientibus, sic omne fortunam
incommodum magis instat cedenti & re-
uerso.

*Lib. de rōs.
ad Polyb.
cap. 23.*

Omnes mortales circumspice. Lari-
vbique flendi & assidua materia. Alium
ad quotidianum opus laboriosa egestas
vocat. Alium ambitio nunquam quiete
solicitat. Alius diuitias quas optauerat
metuit, & voto laborat suo. Alium
licitudo: alium labor torquet. Alium se-
per vestibulum obsidens turba. Hic

bere se dolet liberos, hic perdidisse. Lachrymæ nobis deerunt, antequam causa dolendi. Non vides qualem vitam nobis rerum natura promiserit, quæ primum nascentium omen fletum esse voluit? Hoc principio edimur, huic omnis sequentium annorum consentit ordo: sic vitam agimus: ideoque moderatè id fieri debet à nobis, quod sæpè faciendum est: & respicientes, quantum à tergo rerum tristium immineat, si non finire lachrymas, at certè referuare debemus. Nulli parendum est rei magis, quàm huic, cuius tam frequens vsus est.

Si ad naturam viues, nunquam eris *Epist. 16.*
pauper: si ad opinionem, nunquam diues. Exiguum natura desiderat, opinio immensum. Quam si secutus fueris, quò plus habueris, plus desiderabis.

Nemo alius est Deo dignus, quàm qui *Epist. 18.*
opes contempsit: quarum possessione tibi non interdico: sed efficere volo, vt illas intrepidè possideas: quod vno consequeris modo, si te etiam sine illis beatè victurum persuaseris tibi, si illas tanquam exituras semper aspexeris.

Multum est, non corrumpi diuitiarum *Epist. 20.*
cõtubernio. Magnus est ille q. in diuitijs

pauper est: sed securior, qui caret diuitijs.

Paupertas, inquis, mihi grauis est, imò tu paupertati. Non in paupertate vitium est, sed in paupere. Illa expedita est, hila-

In excerptis ris, tuta. Pauper sum, inquis. Nescis teo-
(*vi volunt*) pinione, non re laborare. Pauper es,
è Seneca. quia videris. Pauper sum, inquis. Nihil
deest auibus. Pecora in diem viuunt. Fe-
ris ad alimenta solitudo sua sufficit.

*Lib. de vita
beata. cap.
23. & 24.*

Diuitias nego bonum esse: nam si ef-
sent, bonos facerent. Nunc quoniam
quod apud malos deprehenditur, dico
bonum non potest: hoc illis nomē nego.
Pone in opulentissima me domo, pone
ubi aurum argentumque in promiscuo
vsusit. Non suspiciam me ob ista, quæ
etiam si apud me, extra me tamen sunt.
In sublicium pontem me transfer, & in-
ter regentes abige: non ideò tamen me
despiciam, quòd in illorum numero cõ-
sideo, qui manum ad stipem porrigunt.
Totum fortunæ regnum despiciam: sed
ex illo, si dabitur electio, molliora sumã.
Quicquid ad me venerit, bonum fiet: sed
malo faciliora ac iucundiora veniant, &
minus vexatura tractantem.

*In Excer-
ptis.*

Pecuniam perdidisti. Fortasse te illa per-
didisset. Pecuniam perdidisti. Sed habuisti.
Pecuniam perdidisti. Sed habebis inde pe-
ricu-

riculi-
cem, si
si ma-
felicio-
cta est
quam
or, do-
mebis
si inte-
num p-
miseri-
cussus
tristis
quam
niam.
antè p-
Nat-
quid p-
dus ex-
perire
Dis-
am co-
diam l-
aspicer-
pudeb-
rata re-
anim-
vincul-
bis po-
Quo-

riculi minus. Pecuniam perdidisti. O te felicem, si cum illa auaritiam perdidisti. Sed si manet illa apud te, es tamen utcumque felicior, quòd tanto malo materia subducta est. Perdidisti pecuniam. Et illa quidem quàm multos. Eris nunc in via expeditior, domi tutior. Non habebis, sed non timebis heredem. Exoneravit te fortuna, si intelligis, & tutiore loco posuit. Damnum putas; remedium est. Desles, gemis, miserum te clamitas, quod opibus excussus es. Tuo vitio ista tibi iactura tam tristis est. Non tam molestè ferres, si tanquam perditurus habuisses. Perdidisti pecuniam. nempe quam ut tu haberes, alius antè perdidit.

Naufragium, inquis, feci. Cogita non quid perdidideris, sed quòd euaseris. Nudus exij. Sed existi. Omnia perdidisti. Sed perire potuisti vnà cum omnibus.

Discamus continentiam augere, luxuriam coercere, gulam temperare, iracundiam lenire, paupertatem æquis oculis aspicere, fragilitatem colere, etiam si nos pudebit desiderijs naturalibus, paruo parata remedia adhibere, spes effrenatas, & animum in futura eminentem, velut sub vinculis habere, id agere, ut diuitias à nobis potius quàm à fortuna petamus.

Quid est præcipuum? non admittere in

Ibid.

Lib. de tranquill. anim. e cap. 9.

In præfat. l.

3. *quæst.*
Natur.

animum mala consilia, puras ad cælum manus tollere, nullum petere bonum, quod ad te transeat, aliquis dare debet, aliquis amittere optare, quod sine aduersario optatur, bonam mentem: cæterum magno æstimata mortalibus, etiam quis domum casus attulerit, sic intuent quasi exitura, quâ venerint.

In excerptis.

Oculos te perdidisse, ploras. Habes et nox suas voluptates. Oculos te perdidisse, ploras. Quam multis cupiditatibus via incisa est, quam multis rebus carebis, quas ne videres vel eruendi erant? Non intelligis partem innocentie esse cecitatem? Huic oculi adulterium monstrant, huic incestum, huic domum quam concupiscat, huic urbem & mala omnia. Ceterum irritamenta sunt vitiorum, ducesque scelerum. Dolor, inquit, imminet. Si exiguus est, feramus, leuis est patientia. Si grauis est, non leuis est gloria. Dolor clamorem exprimat, dum secreta non exprimat. Non potest homo par dolori esse, nec rationi dolere. Dura res est dolor: immo tu mollis. Patiens ei dolorem ferre potuerunt. Simus expatiens. Imbecilles natura sumus. Naturam infamare nolite. illa nos fortes genuit. Fugiamus dolorem. Quomodo fugiamus qui sequitur fugientes?

Epist. 99.

Superuacuum est dolere, si nihil doli

pro

proficias. Deinde iniquū est queri de eo quod vni accidit, & omnibus restat. Deinde desiderij stulta cōquestio est, vbi minimū interest inter amissū & desideratē. Eō itaq; æquiore animo esse debemus, q̄ quos amissimus sequimur. Quisq; aliquem queritur mortuū esse, queritur hominem fuisse. Omnes eadē conditio deuinxit. Cui nasci cōtingiat, mori restat. Interuallis distinguimur, exitu equamur. Hoc q̄ inter primū diē & vltimū iacet, variū, & incertū est. Si molestias æstimas, etiā puero longū: si velocitatē, etiā seni angustum. Morieris. Ista hominis natura est, non pœna. Morieris. hac conditioe *In excet-*
 intraui vt exitē. Morieris. Gentiū ius est, *plis.*
 quod acceperis, reddere. Morieris. Peregrinatio est vita. Multum cum deambulaueris, domum redeundū est. Ad hoc veni, hoc ago, huc me singuli dies adducunt. Nascenti mihi natura protinus hūc posuit terminum. Quid habeo quod indigner? Nec primus, nec vltimus. Multi me antecesserunt, omnes sequentur. Sed iuuenis morieris. Fortasse alieni malo subducit me fortuna; si nulli alij, vel senectuti.

Amisi liberos. Stultus es, qui desleas *Ibid.*
 mortē mortaliū. Quid istud aut nouū, aut mirū est? Quā rara est sine isto casu dom⁹.

Ducuntur ex plebeia domo immatura
funera, ducuntur & ex regia. Mors, exilium,
luctus, dolor, non sunt supplicia, sed
tributa viuendi.

*Lib de cōf.
ad Palyb.
cap. 21.*

Maximum solatium est, cogitare id tibi
accidisse, quod ante se passi sunt omnes,
omnesq; passuri: & ideò mihi videtur
rerum natura, quod grauissimum fecit,
commune fecisse, vt crudelitatem facti
consolaretur æqualitas. Illud quoque
te non nimium adiuuerit, si cogitaueris
nihil profuturum dolorem tuum, nec illi,
quem desideras, nec tibi. noles enim
longum esse, quod irritum est.

*In eodē lib.
c. 28. & 29.*

Fruitur nunc (Frater) aperto & libero
cælo, ex humili atque depresso in eum
micuit locum, quisquis ille est, qui soluta
vinculis animas beato recipit sinu: &
nunc liberè vagatur, omniaque rerum
naturæ bona, cū summa voluptate per-
spicit. Erras, non perdidit lucem Frater
tuus, sed securiorem sortitus est. Illud
quoque necesse est te adiuuet cogitan-
tem, non iniuriam tibi factam, quod ta-
lem fratrem amisisti, sed beneficium da-
tum, quòd tam diu pietate eius tibi vi-
fruiq; licuit. Iniquus est, qui muneris sui
arbitrium danti non relinquit: auarus,
qui nō lucri loco habet, quod accepit, sed
dāni quod reddidit. Ingratus est, qui in-
iuri-

iniuriam vocat finem voluptatis: stultus, qui nullum fructum esse putat bonorū, nisi præsentium, qui non & in præteritis acquiescit, & ea iudicat certiora, quæ abierunt, quia de illis ne desinant, non est timendum. At inopināti ereptus est. Sua quemque credulitas decipit: & in eis que diligit, voluntaria mortalitatis obliuio. Natura nulli se necessitatis suæ gratiā facturam esse testata est. Quotidiē præter oculos nostros transeunt notorum ignotorumque funera: nos tamen aliud agimus, & subitum id putamus esse, quod nobis tota vita denuntiatur futurum.

Quid enim est noui, hominem mori, cuius tota vita nihil aliud quàm ad mortem iter est?

Quereris, non tam diu vixisse filium *De consol.*
tuum, quàm potuisset. Vnde enim scis an *ad Marciā.*
diutius illi expedierit? an illi hac morte *c. 21. & 22.*
consultum sit? Quem inuenire hodie potes, cuius res tam benè positæ sint & fundatæ, vt nihil illi procedenti tempore, timendum sit? Labuntur humana, ac fluunt. Nulla pars vitæ nostræ tã obnoxia aut tenera est, quàm quæ maximè placet. Ideoque felicissimis optanda mors est: quia in tanta inconstantia turbaque rerum, nihil nisi quod præterijt certum est. Quis tibi recepit, illud pulcherrimum

I 5 filij

filij tui corpus, & summa custodia, inter
luxuriosę vrbis oculos conseruatum, po-
tuisse ita morbos euadere, vt ad senecta-
tem formę illęsum perferret decus: Co-
gita animi mille labes. Neque enim re-
cta ingenia, qualem in adolescētia spes
sui fecerant, vsque in senectutem per-
lerunt: sed interuersa plerumque sunt.

Hoc est propositum Deo, quod sapi-
enti viro, ostendere hæc quæ vulgus
appetit, quæ reformidat, nec bonis
esse, nec mala. Apparebunt autem bonis
esse, si illa non nisi bonis viris tribueris
& mala esse: si malis tantum irrogau-
erit.

*Lib. de
provid.*

Hæc omnes sententiæ sunt Seneca
Philosophi grauissimi, quæ nos docent,
quibus armis contra insultus miserabi-
lis huius vitę pugnare debeamus: qualia
que remedia capiendā nobis sint, ne tribu-
lationibus opprimamur. Ipsas autem non ad instructionem tan-
tum, verum etiam ad confusionem no-
stram inducere placuit.

Atque hæc pro primo huius tracta-
tus libro sufficiant, in quo de remedijs
aduersus tribulationes particulares ne-
cessarijs, agere statueram: nunc de cala-
mitatibus generalibus, quibus congre-
gationem, ciuitatem, prouinciam, & in
tegrum

tegrum quandoque regnum affligere so-
let, pauca dicemus, & quomodo in illis
nos gerere debeamus, diligenter perscru-
tabimur. Priusquam autem alteram hu-
ius tractatus partem aggrediamur, neces-
sarium fore iudico enodare ac soluere
quæstionem hanc obstupescendam &
admirandam, quare nimirum impijs pro-
spera, bonis verò aduersa plerunq; De-
us largiatur.

CAPVT XXIV.

*CVR DEVS IMPIIS PRO-
spera, bonis autem aduersa in hac vita
largiatur.*

Non tantum peccatorum vulgus ad-
miratur q̄ p̄bis sepe numero tribu-
latis & afflictis, impijs iuxta voluntatē &
votum omnia prosperè succedant; ve-
rū etiam Sancti, intimi ac familiares
Dei amici conqueruntur. Iob patientissi-
mus inquit: *Quare impij viuunt, subleuati* *Cap. 21.*
sunt, confortatiq; diuitijs? Itē Ieremias Pro-
pheta: Quare via impiorum prosperatur: bene *Cap. 12.*
est omnibus qui prauariantur, & iniquè a-
gunt: Et alibi Abacuc: Quare respicis contem- *Cap. 1.*
ptores; & taces, conculcans impio iustioremi-
se? Regius quoque Psaltes obstupefactus

I G & ai